

Bez odůvodnění a takřka bez povšimnutí!

JUREČKA PROLOMIL BANKOVNÍ

TAJEMSTVÍ!

- CZ24 News | 30. listopadu 2023

ČESKO: Sněmovnou hladce prošla kontroverzní změna, která má umožnit ministerstvu práce a jeho úřadům prolamovat bankovní tajemství. Úřady práce by tak získaly pravomoc nahlížet na bankovní údaje lidí i třeba jejich rodinných příslušníků. Problematická není jen otázka, jak moc je to přiměřené, ale i samotný proces, kdy se takovýto potenciálně výrazný zásah do soukromí lidí dostal do novely zákona jako pozměňovací návrh, u kterého se ani nikdo neobtěžoval se zdůvodňováním. Kritizují to organizace zabývající se právem na soukromí a ochranou osobních údajů.

Vláda v programovém prohlášení slíbila změny v systému sociálních dávek a ministr Jurečka slíbil revizi systému v takovém duchu, aby již „neměl prostor ke zneužívání“. „Nejde primárně o to hledat nějaké finanční úspory – to je samozřejmě sekundární efekt, ale jde o to, aby lidé, kteří objektivně pracovat mohou, pracovali,“ řekl dříve Jurečka. Revizi systému dávek slibovaly i předchozí vlády. Také jejich ministři mluvili o zneužívání podpor. Experti na sociální problematiku ale dlouhodobě odmítají, že by se dávky zneužívaly masově.

Za účelem zabránit zneužívání dávek se tak nyní objevil v projednávané novele zákona o státní sociální podpoře paragraf, který má úředníkům umožnit nahlížet „pod pokličku“ bankovních institucí. Ty tak mají dostat novou zákonnou výjimku, která by jim uložila prolomit bankovní tajemství a to nejen o žadateli, ale například i rodinných příslušnících (více jsme o tom psali [zde](#)). V případě změn by si tak úřady mohly například ověřit, zda si žadatel o dávky „neschovává“ peníze na jiném účtu. Banka by musela poskytnout údaje například o dalších účtech vedených v rodině. Kromě toho se má posílit kontrola i v dalších oblastech a úřady si například budou moct samy zajistit údaje přímo od poskytovatele energií, kterého v žádosti žadatel uvede. Ke sledování příjmů kvůli systému dávek má podle dřívějších vyjádření ministra Jurečky pomoci také nový registr dohod o provedení práce či pracovní činnosti, který se vláda snaží prosadit v rámci konsolidačního balíčku.

„Povinnost prolamovat bankovní tajemství je obsažena v pozměňovacím návrhu výboru pro sociální politiku. Chybí jakékoli odůvodnění tohoto návrhu, což už samo o sobě je problematické, protože těžko lze hodnotit důvodnost a relevantnost takové úpravy,“ uvedl pro deník Echo24 výkonný ředitel nevládní organizace Iuridicum Remedium a advokát Jan Vobořil. Podle něj jde z řady důvodů o „legislativní zmetek“, který povede v praxi i kvůli chybějící důvodové zprávě k problémům, jak vlastně nové paragrafy vykládat.

V návrhu jsou podle něj i jazykové nejasnosti a v některých případech tak není jasné, co se pod použitými výrazy vlastně schovává, tedy o jaké údaje budou moct úřady žádat. „Co je ale větší problém, tak není zřejmé, jestli mají být předávány údaje o číslech, jejich stavech (těžko říci, co je myšleno jako ‚stav čísla‘) a změnách těchto čísel, nebo údaje o účtu, konkrétně jeho číslu, stavu na účtu a změnách tohoto stavu (myšleno stavu finančních prostředků na účtu a jednotlivých pohybech). Jde samozřejmě o zcela zásadní rozdíl v dopadu na soukromí,“ dodal Jan Vobořil.

V případě, že by mělo jít jen o samotná čísla účtů, z kterých si následně úřad vyžádá od žadatele výpisy, zůstává podle Vobořila i tak problematické zejména spojení s okruhem „společně posuzovaných“ osob. „Tedy osob, které o dávku nežadají, nemohou se tedy o své vůli nijak vyhnout takovému sběru informací a ani mu nijak zabránit. Z tohoto důvodu bych považoval za vhodné omezit takovou žádost na podepsaný souhlas s jejím podáním od této osoby. Pokud jde o žadatele, tak se domnívám, že možnost úřadu získat údaje o číslech účtu je vzhledem k již existující možnosti dosti ‚hloubkové kontroly‘ života žadatele o dávky v hmotné nouzi akceptovatelná,“ řekl Jan Vobořil. Pokud by měly úřady získat pravomoc chtít nejen čísla účtů držitele, ale i informace o výši zůstatku či pohybech, není podle Vobořila žádná potřeba měnit současný stav, kdy si úřad může tyto informace vyžádat rovnou od žadatele. Byl by to podle něj z pohledu ochrany soukromí nedůvodný a tudíž nepřiměřený zásah.

Problematický je návrh i podle místopředsedy výboru Spolku pro ochranu osobních údajů Františka Nonnemanna. „Bankovní tajemství chrání veškeré informace o službách poskytovaných bankami jejich klientům, včetně dispozice s majetkem a všech pohybů na účtech. Z transakčních údajů lze dovodit řadu velmi citlivých informací. Například spotřebitelské chování a návyky, zdravotní stav, náboženské či politické přesvědčení či další skutečnosti, o kterých daný klient nechce informovat nikoho dalšího. A většina z těchto skutečností obvykle není pro posuzování žádosti o dávky v hmotné nouzi potřeba,“ uvedl pro deník Echo24 František Nonnemann.

Návrh má i podle něj problémy jak legislativní, tak obsahové. „Skutkový (obsahový) nedostatek spatřuji v tom, že úřady práce by mohly získat přístup k řadě velmi citlivých informací, které k výkonu své agendy nepotřebují. Aniž by byl tento přístup legislativně kompenzován opatřeními k ochraně soukromí dotčených osob. Chápu argumentaci, že někteří žadatelé o dávky a další posuzované osoby nedokládají skutečnosti nezbytné k rozhodnutí o přiznání dávky. Ovšem pokud tak neučiní, může jim být už podle současného znění zákona dávka nepřiznána, její vyplácení pozastaveno či ukončeno. To považuji za dostatečnou motivaci k tomu, aby žadatel o dávky s úřady

práce spolupracoval," uvedl František Nonnemann.

Druhý problematický aspekt pak také vidí ve způsobu, jakým se do novely návrh dostal. „Takto významná změna zasahující do základního lidského práva na soukromí je předkládána formou pozměňovacího návrhu. Podle legislativních pravidel vlády, i podle doporučení Úřadu pro ochranu osobních údajů, musí vládní návrh právního aktu, na rozdíl od pozměňovacích návrhů, obsahovat tzv. posouzení vlivu na ochranu osobních údajů. Cílem tohoto posouzení je nejen popsat nově upravované zpracování osobních údajů, ale toto také zdůvodnit, identifikovat rizika pro dotčené osoby a navrhnout jejich snížení na přijatelnou úroveň," dodal František Nonnemann.

Návrh novely podle něj sice posouzení vlivu na ochranu osobních údajů obsahuje, ale nově zaváděné zpracování dat spíše jen popisuje, místo aby ho odůvodňoval a vysvětloval. „Nicméně komplexní pozměňovací návrh se s navrhovaným průlomem do bankovního tajemství, a souvisejícím významným zásahem do soukromí, nevypořádává nijak. Z pozměňovacího návrhu není jasné, proč je tato úprava navrhována, jak, respektive jestli vůbec byla vyhodnocena její nezbytnost a přiměřenost a jaká případná opatření k ochraně práv dotčených osob jsou navrhována," uvedl František Nonnemann.

[ZDROJ](#)